

MAAR 2 PROCENT VAN NEDERLAND VINDT KLIMAAT EEN BELANGRIJK PROBLEEM

Wat zeg je me nu, Andries van den Broek? Het Sociaal en Cultureel Planbureau deed onderzoek naar wat de Nederlander het grootste maatschappelijk probleem vindt. En het klimaat is dat in elk geval niet.

2 Procent? Dat is wel heel weinig.

'We hebben duizend mensen gevraagd wat volgens hen de grootste maatschappelijke problemen zijn. Slechts 2 procent noemde spontaan klimaat, energie of duurzaamheid. Zorg en immigratie scoren hoger.'

Waarom zitten mensen niet met het klimaatprobleem?

'Misschien omdat de milieuproblemen in hun directe omgeving in de loop der jaren zijn opgelost. Vroeger had je Tsjernobyl en gifbelten, en ging het over de vervuiling van de lucht en het oppervlaktewater. Tegenwoordig is het milieu in West-Europa in veel opzichten weer net zo schoon als voor de Industriële Revolutie. Vissen komen terug in de rivieren. Het klimaatprobleem is iets van de toekomst, of van Bangladesh.'

Geloven mensen wel in het klimaatprobleem?

'Een minderheid van 41 procent is ervan overtuigd dat het klimaatprobleem door menselijk

handelen wordt veroorzaakt. De rest gelooft dat niet, heeft zijn twijfels of weet het niet. Er wordt niet automatisch een link gelegd tussen het gebruik van fossiele energie en de opwarming van de aarde. Fossiele energie wordt wel kritisch bekeken vanwege de politieke afhankelijkheid van landen als Rusland, de luchtverontreiniging en het opraken van fossiele energiebronnen.'

Moet de overheid het probleem beter uitleggen?

'Ik weet niet of dat werkt, aangezien het vertrouwen in de overheid in het algemeen niet groot is. De wetenschap en milieuorganisaties worden eerder geloofd. En als het over de overheid gaat, is er minder vertrouwen in de landelijke overheid dan in de eigen gemeente.' 'Mensen zijn voor een deel geneigd om in termen van 'ze' over de overheid te denken: ze moeten mij weer hebben. Ondertussen wordt wel verwacht dat de overheid met oplossingen komt, maar dan liefst niet met maatregelen die het individu treffen.'

Sterker: burgers wijzen naar het bedrijfsleven. Dat moet maar bloeden voor het klimaat.

'Ja, mensen zijn eerder geneigd naar de ander te wijzen dan naar zichzelf. De vervuiler betaalt betekent in dit geval dat de ander, het bedrijfsleven, betaalt. Ik vraag me wel af of mensen zich daarbij realiseren dat bedrijven de extra kosten die zij maken voor milieumaatregelen waarschijnlijk zullen doorberekenen aan de klant.'

Het is wel een beetje makkelijk geredeneerd: wat maakt mijn kleine bijdrage nou uit?

'Het kan gemakzucht of gewoontegedrag zijn. Als consumenten in een winkel staan, gaan ze toch vaak voor het kortetermijnbelang van kostenbesparing in plaats van een duurder duurzamer product te kopen. Maar het kan ook zijn dat mensen zelf geen keuzes willen maken in hun gedrag. Of dat zij niet zuinig willen doen met energie als hun buurman gewoon doorstookt. Dat is het 'gekke Henkie'-argument.'

'De overheid moet maar met oplossingen komen, vindt de burger'

'Als bedrijven door overheidsregels worden gedwongen om bepaalde producten niet meer aan te bieden, hoeven consumenten die keus niet zelf meer te maken. De Europese Unie heeft bijvoorbeeld het energieverbruik van stofzuigers gemaximaliseerd, en bedrijven hebben dat doorgevoerd. Consumenten merken daar waarschijnlijk niet eens wat van.'

Hoe moet het klimaatbewustzijn vergroot worden?

'Het helpt als iemand anders dan de overheid zegt dat het klimaat belangrijk is. Vorig jaar schreven veertig grote bedrijven een brief waarin werd gepleit voor een actiever klimaatbeleid en een aparte klimaatminister. Zoiets kan helpen. Waarbij tegelijkertijd moet worden voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat het bedrijfsleven met de overheid onder één hoedje speelt.'

'Anderzijds zijn ook veel burgers op eigen initiatief bezig met duurzame energie, bijvoorbeeld in de vorm van energiecoöperaties. Dat kan de overheid stimuleren. En waar verzet is,

zoals tegen windmolens op land, kan de overheid burgers er meer bij betrekken door ze mede-eigenaar te maken en in de opbrengst te laten delen. Uit het onderzoek blijkt overigens een voorkeur voor zonne-energie.'

'Goede communicatie blijft ondertussen belangrijk. Het proefproject om CO₂ op te slaan onder Barendrecht is onder andere niet tot stand gekomen omdat de overheid het een 'experiment' noemde. Daardoor had de lokale bevolking het gevoel proefkonijn te zijn.'

Wie moet uiteindelijk de kar trekken?

'Burgers, de politiek en het bedrijfsleven kunnen het klimaatprobleem geen van drieën alleen oplossen. Bij burgers en bedrijven botsen korte- en langetermijnbelangen. De overheid moet heldere doelen stellen en overheid, bedrijfsleven en burgers moeten samenwerken om de transitie tot stand te brengen. Dat zeggen de deelnemers aan het onderzoek ook.' ▣

Online hebben we extra's toegevoegd. Kijk maar op www.opiniebladforum.nl

**'DE
BURGER
IS EERDER
GENEIGD
NAAR EEN
ANDER
TE WIJZEN
DAN NAAR
ZICHZELF'**